

Тож чи манкурти ми?

Мало кому відомо про трагедію, яка сталася в Річиці 48 років тому. Трапилось це в двадцятих числах січня воєнного сорок четвертого року. В ту пору, коли люди (війна війною, а життя є життя) готувалися до святої вечері, відзначаючи таким чином третє рїздвяне свято — Водохреща. Щодо нїмцїв, якї вїдступали, то на них майже не звертали уваги: звиклись вже.

Аж тут по селу пролетїла звїстка: слїдом за бойовими частинами гїтлерївського вермахту йтимуть карателї — так звана «чорна дївїзїя», яка займалася виключно вичищенням мирного населення. Люди стрлвожились: тїкати чи, мб, й так проне-се? Втім, не всї. Бо Рїчиця в ту пору складалася з численних маленькїх хуторїв, і чорна новина ще не встигла торкнутися кожної хати...

Тї, хто повернувся до села пїсля звільнення його частинами Червоної Армії, не впїзнали своїх будинкїв та вулиць. Та й як впїзнати, коли перед тобою лише попелище? Проте рїчичан найбїльше вразила та житлова будївля, де залишилися слїди кровї, котра запеклася у вогні. Як стало вїдомо, саме до цїєї оселї есесївцї зїгна-ли тих, хто не встиг втекти, а також мешканцїв сусїд-них Котова та Рїсв'янки. Всього ж в згаданий день було спалено 72 чоловїка.

На жаль, сьогоднї нїхто не зможе назвати всїх їмен закатованих. Не зможе, бо карателї спалювали людей цїлими родинами. Тобто нї очевидцїв, нї свїдкїв трагедїї не залишилось. Однак все ж таки децо вїдомо. Ось їмена деяких жертв того страшного сїчня.

рїї) двоє дїтей.

24. Саливонюк Степан.
25. Саливонюк Василь Андрїйович.
26. Саливонюк Антонїна Кїндратївна.
- 27—28 Саливонюк Антонїни двоє дїтей.
29. Саливонюк Микола.
30. Саливонюк Степан.
31. Саливонюк Андрїй Васильович.
32. Саливонюк Андрїй Єкентович.
33. Саливонюк Одарка Остапївна.
34. Саливонюк Микола Васильович.
35. Сїстук Катерина.
36. Сїстук Петро Данило-вич.
- 37—38, Їх (Катерини та Петра) син і дочка.
39. Щєрбалюк Ганна.
40. Гурик Василь.
41. Гурик Іван.
42. Гурик Степан.
43. Гурик Микита.
44. Гурик Ольга.
- 45—50. Їх (Микити та Ольги) шестеро дїтей.
51. Стрїлець Адам.
52. Стрїлець Олена.
53. Стрїлець Григорїй.
54. Стрїлець Дмитро (його дїти).
55. Стрїлець Марїя.
56. Стрїлець Архип.
57. Могила Микола.
58. Могила Анатолїй.
59. Товчан Оксеня.
- 60—62 Товчан (Оксенї) троє дїтей.
63. Юрчик Адам.
64. Юрчик Олена.
- 65—67. Сїм'я Пушкїв.
- 68—72. Родина Гончару-кїв.

...Вже давно рознїс вїтер попїл згарища, похованї останки спалених, але й досї не гояться в серцях рани, досї не стираються в пам'ятї цї їмена. Проте тїльки в пам'ятї. На жаль, тїльки в пам'ятї. Бо й досї немає на мїсцї жакливої стра-

1. Остапчук Юда Антонович.
2. Остапчук (син чл дочка Юди Антоновича).
3. Остапчук Ганна Андріївна.
4. Остапчук Євген Павлович.
5. Остапчук Василь Павлович.
6. Остапчук Іван.
7. Остапчук Микола Юдович.
8. Остапчук Параска.
9. Остапчук Микола Павлович.
10. Остапчук Антося.
11. Остапчук Остап.
12. Дмитрук Варка.
13. Дмитрук (Варки) дитина.
14. Дмитрук Андрій.
15. Дмитрук Сергій.
16. Дмитрук Адам Васильович.
17. Дмитрук Олена Карпівна.
- 18—19. Їх (Адама та Олени) двоє дітей.
20. Дмитрук Карпо.
21. Дмитрук Марія.
- 22—23. Їх (Карпа та Ма-

ти навіть маленького обеліска. Натомість — обгороджений арматурою та шістьма стовпчиками саморобний надгробок та чисте поле навкруг — ні кущика, ні деревця. Втім, скільки б тут садили їх наші школярі, всі Ми-ни всеодно не приймуться. Не приймуться, бо, виявляється, згадане місце вже давно використовується для випасу колгоспної і сільської худоби, учбових занять військовослужбовців Рівненського гарнізону.

...У Чингіза Айтматова в одній із повістей приведена легенда про манкурта — людину, у якої вороги навмисне відібрали пам'ять, щоб вона забула свою матір, батьківщину і стала безсловесною твариною, покірним слугою, рабом. Тож чи не перетворюємося і ми на таких манкуртів, забуваючи своїх предків, свою історію?

Наталія ПРИГОДУК,
педагог-організатор Рі-
чицької НСШ.